

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
роботи

Антон ПАНТЕЛЕЙМОНОВ

2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПОЛІТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ТА
ЄВРОАТЛАНТИЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти: другий (магістерський)

галузь знань: 29 – Міжнародні відносини

спеціальність: 291 – Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії

освітня програма: Міжнародна інформаційна безпека

вид дисципліни: за вибором

факультет: міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2020/2021 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

«28» серпня 2020 року, протокол № 1

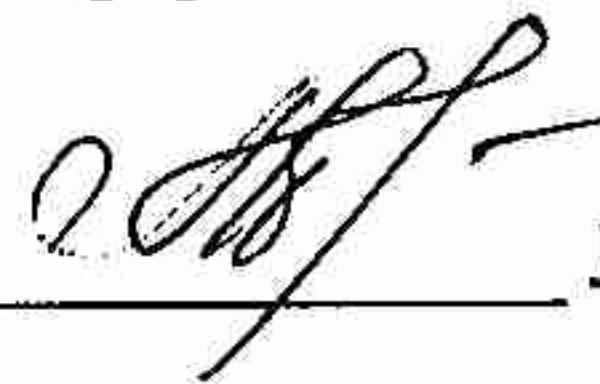
РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Ігор МАТЮШЕНКО, д.е.н., професор, професор кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

«26» серпня 2020 року, протокол № 1

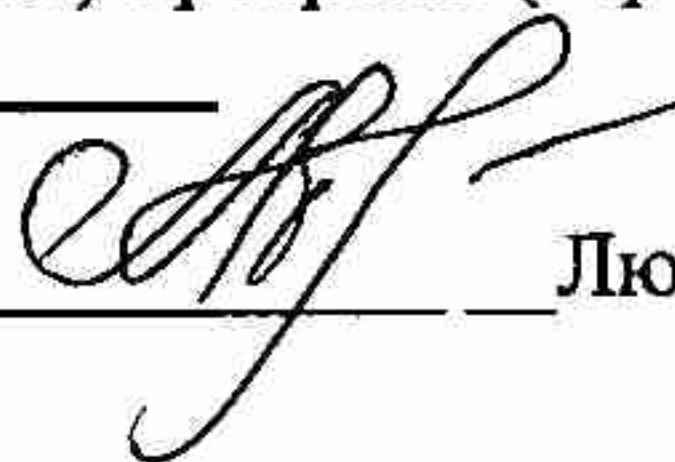
Завідувачка кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

Людмила НОВІКОВА

Програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми (керівником проектної групи) «Міжнародна інформаційна безпека»
назва освітньої програми

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми (керівник проектної групи) «Міжнародна інформаційна безпека»

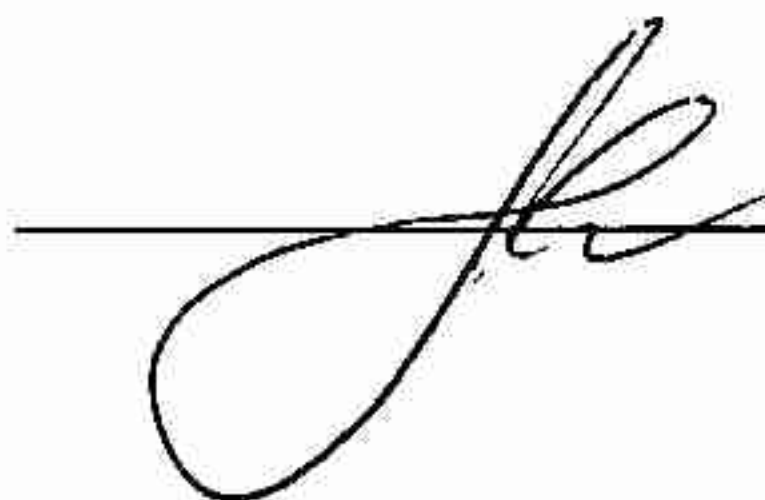
Людмила НОВІКОВА
(прізвище та ініціали)

(підпис)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу,

«28» серпня 2020 року, протокол № 1

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Політика європейської та євроатлантичної інтеграції» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародна інформаційна безпека» підготовки магістра за спеціальністю 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є здобуття здобувачами знань щодо європейського та євроатлантичного інтеграційного процесу, що перетворив країни ЄС у значну політичну, економічну та військову силу, усвідомлення об'єктивності реалізації євроінтеграційного курсу України.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

– формування наступних загальних компетентностей:

ЗК3. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК6. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

– формування наступних спеціальних (фахових) компетентностей:

СК1. Здатність виявляти та аналізувати природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, типи та види міжнародних акторів, сучасні тенденції розвитку світової політики.

СК2. Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо здійснення міжнародної та зовнішньополітичної діяльності.

СК3. Здатність аргументувати вибір шляхів вирішення завдань професійного характеру у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, критично оцінювати отримані результати та обґрунтовувати прийняті рішення.

СК4. Здатність аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні та суспільні відносини, політичні та суспільні системи. СК9. Здатність виявляти та аналізувати особливості розвитку країн та регіонів, сучасних глобальних, регіональних та локальних процесів, та місця в них України

СК11. Здатність аналізувати природу та джерела зовнішньої політики, еволюцію підходів до її формування та здійснення, принципи організації системи зовнішньої політики та функціонування інститутів зовнішньої політики.

СК12. Здатність аналізувати природу, динаміку, принципи європейської та євроатлантичної інтеграції.

СК14. Здатність оцінювати зміст та основні напрями діяльності міжнародних організацій в сфері безпеки та сучасних стратегій забезпечення міжнародної інформаційної безпеки

1.3. Кількість кредитів 5

1.4. Загальна кількість годин 150

1.5. Характеристика навчальної дисципліни

За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	
Семестр	
2-й	
Лекції	
18 год.	
Семінарські заняття	
18 год.	
Самостійна робота	
114 год.(в тому числі інд.завд)	
Індивідуальні завдання	
30 год.	

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі мають досягти наступних результатів.

Матриця відповідності освітнього компонента ВБ5.«Політика європейської та євроатлантичної інтеграції», методів навчання та форм оцінювання, які використовуються, програмним результатам навчання, визначеним освітньо-професійною програмою «Міжнародна інформаційна безпека»

Результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
РН1. Демонструвати фундаментальні знання, набуті у процесі навчання, щодо природи, джерел та напрямів еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стану теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики.	пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, метод проблемного викладу, евристичний, практичний метод, проблемно-пошуковий метод, а також методи дистанційного навчання та оцінювання на платформах Moodle, Zoom або Google Meet.	усне опитування або письмовий або тестовий контроль на лекціях та практичних заняттях; оцінювання: виступів з доповідями, творчого завдання, письмової екзаменаційної роботи
РН5. Демонструвати знання про природу міжнародних комунікацій, проблеми розвитку держав та міжнародних регіонів у глобальному, регіональному та локальному контекстах. (визначено університетом)	-/-	-/-
РН8. Збирати, обробляти та аналізувати інформацію про стан міжнародних відносин, світової політики та зовнішньої політики держав		
РН9. Визначати, оцінювати та	-/-	-/-

прогнозувати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобального розвитку.		
РН10. Оцінювати та аналізувати міжнародні та зовнішньополітичні проблеми та ситуації, пропонувати підходи до вирішення таких проблем.	-/-	-/-
РН18. Здійснювати діяльність у дипломатичній та інших суміжних сферах міжнародного співробітництва.	-/-	-/-
РН19. Брати участь у професійній дискусії у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій, поважати опонентів і їхню точку зору, доносити до фахівців та широкого загалу інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід з фахових проблем.	-/-	-/-
РН20. Організовувати та вести професійні дискусії у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій.	-/-	-/-

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Основи політики європейської інтеграції

Тема 1. Політичний процес – маятник, що коливається

Політика та її творення. Інституції ЄС як комутаційний пристрій. Політичний маятник. Творення політики поза межами держави. Вибір стосовно розподілу політичних повноважень. Модель маятника.

Західноєвропейське середовище. Неспроможність держави. Глобалізація. Специфіка Західної Європи.

Основні політичні функції та програма співробітництва. Геополітична стабілізація. Соціально-економічне регулювання. Політичний символізм.

Мотиви до співробітництва: інтереси, ідеї, поточні питання, інституції. Наскільки стійким є політичний процес ЄС?

Тема 2. Теоретичні основи політики європейської інтеграції. Інституційна структура ЄС

Основні етапи європейської інтеграції. Угоди, що регулюють європейську інтеграцію. Етапи економічної і валютної інтеграції в ЄС.

Основні інституції Європейського Союзу: Європейська Рада, Європейський парламент, Рада Європейського Союзу, Європейська Комісія, Європейський Суд і Загальний Суд і Суд аудиторів, Допоміжні органи Європейського Союзу, Проблема Європейської Конституції.

Тема 3. Спільні політичні стратегії ЄС. Європейський ринок, економічний та валютний союз, політика у сфері конкуренції. Основні секторальні політики ЄС

Єдиний ринок: новий підхід до політики. Більше, ніж просто ринок. Імплементация політики. Наслідки з погляду творення політики. Новий підхід до політики.

Політика у сфері конкуренції: межі європейської регулятивної структури. Інституційний процес. Реалізація політики у сфері конкуренції: антимонопольне законодавство, державна допомога (субсидії), регулювання державної власності та лібералізація монополій, регулювання злиттів. Децентралізація.

Економічний та валютний союз (ЕВС). ЕВС: координація та асиметрія. Довгий перехід: уряди, ринки та суспільство. Європа і євро: про яку інтеграцію йдеться?

Стратегія розвитку ЄС «Європа 2020».

Основні секторальні політики ЄС. Політика в галузі досліджень і технологій. «Горизонт 2020». Промислова та підприємницька політика. Енергетична політика. Спільна транспортна політика. Торгівельна політика ЄС.

Комунітарна регіональна політика ЄС. Еволюція регіональної політики ЄС. Транскордонне і прикордонне співробітництво ЄС. Єврорегіони. Інституційна основа принципу субсидіарності та нова регіональна політика ЄС. Політика сусідства з ЄС.

Тема 4. Кризові процеси та сценарії подальшого розвитку ЄС, ключові аспекти реформування механізмів єврозони.

Глобальні тенденції до 2030 року: чи зможе ЄС вирішити прийдешні проблеми? Європейська система аналізу стратегії та політики (European Strategy and Policy Analysis System (ESPAS)). Глобальні та європейські тенденції і фактори невизначеності (Європейський інститут досліджень проблем безпеки та загальних глобальних тенденцій). Три глобальних революції (економічна та технологічна революція, соціально-демократична революція, геополітична революція) – випробування для Європи. Безпека, захист і необхідність в жорсткій владі. Майбутня система безпеки Європейського союзу і НАТО.

Основні чинники кризових явищ у розвитку європейського інтеграційного процесу. Ключові виміри кризових процесів в ЄС. Можливі наслідки кризових процесів в ЄС: реформи чи занепад?

Сценарії подальшого розвитку ЄС: офіційні декларації та сценарії керівних органів ЄС. П'ять сценаріїв можливого розвитку ЄС-27 до 2025 р. за версією Єврокомісії (березень 2017 р.). Десять політичних пріоритетів Президента Єврокомісії Ж.-К. Юнкера. Перспективи євроінтеграції та ЄС з позиції інтеграційних лідерів – Франції та Німеччини. Головні тези Нової ініціативи для Європи Президента Франції Е. Макрона (Сорбонна, вересень 2017 р.). Мезебергська декларація (19 червня 2018 р.), яка визначила узгоджену позицію Франції та Німеччини в питанні реформування Європи. Неофіційні оцінки перспектив євроінтеграції та ЄС. Промова Ф. Могеріні (Брюгге, жовтень 2019 р.) та звіт ESPAS «Глобальні тенденції до 2030 року – виклики та вибір для Європи»: мега-тренди, каталісти, ігри-зміни.

Ключові аспекти реформування механізмів єврозони. Основні напрями завершення формування Економічного і Валютного союзу (ЕВС). Формування Банківського союзу ЄС. Створення Союзу ринків капіталу ЄС. Утворення Фіскального союзу ЄС. Сфери фінансування бюджету ЄС у 2021–2027 рр. Утворення комунітарних механізмів макроекономічної політики (Економічний союз).

Основні дилеми реформування інституційної структури ЄС. Цифрові технології та трансформація Європи: модернізація цифрових державних установ.

Розділ 2. Політика євроатлантичної інтеграції. Перспективи європейської та євроатлантичної інтеграції України

Тема 5. Спільна зовнішня та безпекова політика ЄС, її реформування в сучасних умовах

Інтеграція у сфері оборони: уроки історії. Нові та еволюціонуючі тенденції міжнародної безпеки.

Що таке НАТО? Північноатлантичний договір. НАТО як організація колективної безпеки. Як функціонує НАТО? Політика «відкритих дверей» та План дій щодо членства в НАТО.

Стратегічна концепція Альянсу. Рада євроатлантичного партнерства. Політика НАТО з імплементації Резолюції РБ ООН «Жінки, мир і безпека». Парламентська асамблея НАТО.

Міфи про НАТО. Трастовий фонд НАТО/ПЗМ. Організація з питань досліджень і технологій. Програма НАТО «Наука заради миру та безпеки».

Оборонна реформа ЄС: можливі сценарії. Оборона та безпека після Brexit. Новий старт реформи оборони ЄС (червень 2017 р.). Проекти, обов'язкові в рамках ініціативи Постійної структурної співпраці (Permanent Structured Cooperation, PESCO).

Оборона ЄС чи європейська оборона: погляд Франції. Загальна оцінка перспектив реформування сфери безпеки і оборони ЄС.

Тема 6. Україна – НАТО

Співробітництво Україна – ЄС у сфері безпеки. Зміни у сфері європейської політики безпеки. Правові засади співробітництва Україна – НАТО. Нормативно-правові акти. Документи двостороннього співробітництва. Угода про асоціацію як основа співробітництва та формування національної політики у сфері безпеки. Ключові положення документів ЄС у сфері політики безпеки та їх значення для безпекової політики України.

Державні програми та плани співробітництва. Розвиток особливого партнерства України з НАТО. Комісія Україна – НАТО. Діалог з НАТО з питань членства та реформ. Партнерство заради миру. Хартія про особливе партнерство між Україною та НАТО. Хронологія відносин Україна – НАТО.

Співробітництво у військовій сфері. Співробітництво у сфері реформування сектору безпеки. Співробітництво Україна – НАТО у сфері економіки. Співробітництво на випадок надзвичайних ситуацій цивільного характеру. Співробітництво в сфері науки та охорони довкілля.

Цивільний вимір діяльності НАТО в Україні. Парламентський вимір співробітництва України з НАТО. Діяльність України у рамках РЄАП. Програма (Ініціатива) НАТО/РЄАП. Громадський вимір співробітництва. Проекти НАТО в Україні. Утилізація радіоактивних відходів в Україні.

Представництво НАТО в Україні. Огляди діяльності НАТО. Центр інформації та документації НАТО. Інформаційні стенди НАТО в Україні. Громадська думка щодо вступу України в НАТО.

Тема 7. Складові членства: яким буде шлях України до НАТО

Україна як член Програми розширених можливостей НАТО (2020 р.). Річна національна програма-2020. Стратегічні реформи. Україна і НАТО-2030.

Нова Стратегія національної безпеки України (14.09.2020 р.). Росія – агресор, Донбас – окупований. Як перемогти Росію? Йдемо до НАТО – але не так, як досі. Нові міжнародні пріоритети України до 2030 р. Між реформами і реалізмом.

Тема 8. Перспективи асоціації Україна-ЄС в умовах переформатування євроінтеграційних процесів

Переформатування ЄС та реформи в Україні: можливий інституційний конфлікт. Можлива фрагментація процесу євроінтеграції в ЄС: ризики для України.

Можливі шляхи адаптації України до нових форматів розвитку євроінтеграції. Рекомендації для України щодо перспектив асоціації з ЄС.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин			
	Денна форма		Заочна форма	
	Усьо	у тому числі	Усь	у тому числі

	го	л	п	лаб	інд	ср	ого	л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Основи політики європейської інтеграції												
Тема 1. Політичний процес – маятник, що коливається	14	2	2			10						
Тема 2. Теоретичні основи політики європейської та євроатлантичної інтеграції. Інституційна структура ЄС	16	2	2			12						
Тема 3. Спільні політичні стратегії ЄС. Європейський ринок, економічний та валютний союз, політика у сфері конкуренції. Основні секторальні політики ЄС	14	2	2			10						
Тема 4. Кризові процеси та сценарії подальшого розвитку ЄС, ключові аспекти реформування механізмів єврозони	14	2	2			10						
Разом за розділом 1	58	8	8			42						
Розділ 2. Політика євроатлантичної інтеграції. Перспективи європейської та євроатлантичної інтеграції України												
Тема 5. Спільна зовнішня та безпекова політика ЄС, її реформування в сучасних умовах	14	2	2			10						
Тема 6. Україна – НАТО	14	2	2			10						
Тема 7. Складові членства: яким буде шлях України до НАТО	14	2	2			10						
Тема 8. Перспективи асоціації Україна-ЄС в умовах переформатування євроінтеграційних процесів	20	4	4			12						
Разом за розділом 2.	62	10	10			42						
Курсова робота	30				30							
Усього годин	150	18	18		30	84						

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Політичний процес – маятник, що коливається	2
2	Тема 2. Теоретичні основи політики європейської та євроатлантичної інтеграції. Інституційна структура ЄС	2
3	Тема 3. Спільні політичні стратегії ЄС. Європейський ринок, економічний	2

	та валютний союз, політика у сфері конкуренції. Основні секторальні політики ЄС	
4	Тема 4. Кризові процеси та сценарії подальшого розвитку ЄС, ключові аспекти реформування механізмів єврозони	2
5	Тема 5. Спільна зовнішня та безпекова політика ЄС, її реформування в сучасних умовах	2
6	Тема 6. Україна – НАТО	2
7	Тема 7. Складові членства: яким буде шлях України до НАТО	2
8	Тема 8. Перспективи асоціації Україна-ЄС в умовах переформатування євроінтеграційних процесів	4
	Разом	18

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Тема 1. Політичний процес – маятник, що коливається Надати характеристику політичному процесу євроінтеграції Ознайомитися зі спеціальною літературою; підготувати доповідь або реферат	10	
2.	Тема 2. Теоретичні основи політики європейської та євроатлантичної інтеграції. Інституційна структура ЄС Проаналізувати теоретичні основи політики європейської та євроатлантичної інтеграції. Охарактеризувати інституційну структуру ЄС Ознайомитися зі спеціальною літературою; підготувати доповідь або реферат	12	
3.	Тема 3. Спільні політичні стратегії ЄС. Європейський ринок, економічний та валютний союз, політика у сфері конкуренції. Основні секторальні політики ЄС Проаналізувати спільні політичні стратегії ЄС, Європейський ринок, економічний та валютний союз, політика у сфері конкуренції. Проаналізувати основні секторальні політики Європейського Союзу Ознайомитися зі спеціальною літературою; підготувати доповідь або реферат	10	
4.	Тема 4. Кризові процеси та сценарії подальшого розвитку ЄС, ключові аспекти реформування механізмів єврозони Охарактеризувати кризові процеси та сценарії подальшого розвитку ЄС, ключові аспекти реформування механізмів єврозони Ознайомитися зі спеціальною літературою; підготувати доповідь або реферат	10	
5.	Тема 5. Спільна зовнішня та безпекова політика ЄС, її реформування в сучасних умовах Охарактеризувати спільну зовнішню та безпекову політику ЄС. Визначити напрями її реформування в сучасних умовах Ознайомитися зі спеціальною літературою; підготувати доповідь або реферат	10	

6.	Тема 6. Україна – НАТО Охарактеризувати стан відносин Україна – НАТО Ознайомитися зі спеціальною літературою; підготувати доповідь або реферат	10	
7.	Тема 7. Складові членства: яким буде шлях України до НАТО Проаналізувати спільну зовнішню та безпекову політику ЄС та її реформування в сучасних умовах Ознайомитися зі спеціальною літературою; підготувати доповідь або реферат	10	
8.	Тема 8. Перспективи асоціації Україна-ЄС в умовах переформатування євроінтеграційних процесів Проаналізувати перспективи асоціації Україна-ЄС в умовах переформатування євроінтеграційних процесів Ознайомитися зі спеціальною літературою; підготувати доповідь або реферат	12	
	Курсова робота	30	
	Разом		

6. Індивідуальне завдання

Навчальним планом передбачено написання та захист курсової роботи з дисципліни «Політика європейської та євроатлантичної інтеграції».

Вимоги до написання та оформлення роботи:

1. Структура курсової роботи складається з

- Титульного аркушу
- Змісту або плану
- Вступу
- Основної частини, що складається з 2-3-х розділів
- Висновків
- Списку використаних джерел
- Додатків (якщо необхідно)

2. Обсяг курсової роботи повинен складати 30-35 сторінок машинописного тексту. Кількість джерел - не менш 20. Скорочення слів в тексті не припускається, за виключенням офіційно встановлених аббревіатур (США, МЗС, РФ тощо).

3. Робота виконується на стандартних аркушах білого паперу формату А-4 (розмір 210x297). Текст роботи виконується на одній сторінці листка.

4. Робота друкується в текстовому редакторі Microsoft Word, шрифтом Times New Roman № 14, через 1,5 інтервали, абзацний відступ дорівнює 1.25 см. Вирівнювання тексту по ширині. Текст без переносів.

5. Розмір полів: ліве - 3 см, верхнє та нижнє - 2 см, праве - 1 см.

6. Нумерація сторінок ставиться у верхньому правому куті. Титульний аркуш і план (зміст) не нумеруються але в загальну нумерацію входять. Відповідно, нумерація розпочинається із Вступу і його сторінка 3.

7. Текст вступу, кожного розділу, висновків друкуються з нової сторінки.

8. Посилання по тексту робиться в квадратних скобках, в яких перша цифра - це номер джерела у списку, а друга - номер сторінки. Наприклад: [11. 49].

Максимальний бал при написанні та захисті курсової роботи складає 20 балів.

Орієнтовна тематика курсових робіт

1. Основи політики європейської та євроатлантичної інтеграції;
2. Інституційна структура ЄС та її реформування;

3. Спільні політичні стратегії ЄС: стан та перспективи;
4. Європейський ринок: стан та перспективи;
5. Економічний та валютний союз ЄС: стан та перспективи;
6. Політика ЄС у сфері конкуренції: стан та перспективи;
7. Стратегія розвитку ЄС «Європа 2020», «Європа 2030»;
8. Політика ЄС в галузі досліджень і технологій, «Горизонт 2020», Горизонт Європа.
9. Промислова та підприємницька політика ЄС: стан та перспективи;
10. Енергетична політика ЄС: стан та перспективи;
11. Спільна транспортна політика ЄС: стан та перспективи;
12. Торгівельна політика ЄС: стан та перспективи;
13. Комунарна регіональна політика ЄС: стан та перспективи;
14. Основні чинники кризи європейського інтеграційного процесу;
15. Сценарії подальшого розвитку ЄС;
16. Ключові аспекти реформування механізмів єврозони;
17. Цифрові технології та трансформація Європи;
18. Причини міграційної кризи у світі;
19. Головні напрями сучасної політики ЄС в міграційній галузі;
20. Реформа спільної системи надання притулку в ЄС;
21. Нові та еволюціонуючі тенденції міжнародної безпеки;
22. Оборонна реформа ЄС: можливі сценарії;
23. Оборона та безпека після Brexit;
24. Новий старт реформи оборони ЄС;
25. Оборона ЄС чи європейська оборона: погляд Франції;
26. Загальна оцінка перспектив реформування сфери безпеки і оборони ЄС, зміни у сфері європейської політики безпеки
27. Правові засади співробітництва Україна – НАТО. Нормативно-правові акти. Документи двостороннього співробітництва;
28. Угода про асоціацію як основа співробітництва та формування національної політики у сфері безпеки. Ключові положення документів ЄС у сфері політики безпеки та їх значення для безпекової політики України;
29. Державні програми та плани співробітництва України з НАТО. Розвиток особливого партнерства України з НАТО;
30. Комісія Україна – НАТО. Діалог з НАТО з питань членства та реформ. Партнерство заради миру;
31. Хартія про особливе партнерство між Україною та НАТО. Хронологія відносин Україна – НАТО;
32. Співробітництво України з НАТО у військовій сфері та у сфері реформування сектору безпеки;
33. Співробітництво Україна – НАТО у сфері економіки;
34. Співробітництво Україна – НАТО на випадок надзвичайних ситуацій цивільного характеру;
35. Співробітництво Україна – НАТО в сфері науки та охорони довкілля;
36. Цивільний вимір діяльності НАТО в Україні;
37. Парламентський вимір співробітництва України з НАТО;
38. Діяльність України у рамках РЄАП. Програма (Ініціатива) НАТО/РЄАП;
39. Громадський вимір співробітництва Україна – НАТО;
40. Проекти НАТО в Україні. Утилізація радіоактивних відходів в Україні;
41. Представництво НАТО в Україні. Центр інформації та документації НАТО. Інформаційні стенди НАТО в Україні;
42. Україна як член Програми розширених можливостей НАТО (2020 р.). Річна національна програма-2020. Стратегічні реформи. Україна і НАТО-2030;
43. Нова Стратегія національної безпеки України (14.09.2020 р.);

- 44. Переформатування ЄС та реформи в Україні: можливий інституційний конфлікт;
- 45. Можлива фрагментація процесу євроінтеграції в ЄС: ризики для України;
- 46. Можливі шляхи адаптації України до нових форматів розвитку євроінтеграції;

7. Методи контролю

При вивченні дисципліни «Політика європейської та євроатлантичної інтеграції» застосовуються наступні методи контролю: усний та письмовий. Контроль з дисципліни складається з поточного контролю, який проводиться у формі усного опитування на лекціях, у формі виступів здобувачів при обговоренні питань на практичних заняттях, тощо. Результати поточного контролю (поточна успішність) є основною інформацією для визначення підсумкової залікової оцінки з дисципліни.

Засвоєння тем (поточний контроль) контролюється на практичних заняттях відповідно до конкретних цілей.

В якості засобів діагностики застосовується тестовий контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять, поточного контролю. Сума балів, які здобувач **денної** форми навчання може набрати за поточним контролем, дорівнює 60.

Оцінка успішності здобувача з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою з урахуванням оцінок засвоєння окремих тем.

Семестровий підсумковий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувача. Він проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового екзамену в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному цією робочою програмою дисципліни «Політика європейської та євроатлантичної інтеграції».

Сумарна оцінка за вивчення дисципліни розраховується як сума поточних оцінок та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Загальна сума балів поточних і підсумкового семестрового контролю складає 100.

При вивченні дисципліни застосовуються поточний та підсумковий семестровий форми контролю. Також, передбачено обов'язковий контроль засвоєння навчального матеріалу дисципліни, віднесеного на самостійну роботу.

Поточний контроль (засвоєння окремих тем) проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на практичних заняттях, у формі виступів здобувачів з доповідями при обговоренні навчальних питань на практичних заняттях, тестів.

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувача. Він проводиться у письмовій формі у вигляді семестрового екзамену (за чотирирівневою шкалою оцінювання). Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу, а обсяг навчального матеріалу, який виноситься на підсумковий семестровий контроль, визначається робочою програмою дисципліни.

Сумарна кількість рейтингових балів за вивчення дисципліни за семестр розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Максимальна сума балів за семестр складає 100 балів.

Семестровий підсумковий контроль проводиться у формі екзамену, що полягає в оцінці засвоєння здобувачами знань на підставі виконання ними певних видів робіт на практичних заняттях.

Розрахункова шкала для оцінювання роботи здобувачів на практичних заняттях:

Кількість балів	Критерії оцінювання
36-40	Систематичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність пропусків занять без поважної причини, відпрацювання тем практичних занять, пропущених з поважної причини, виконання завдань до кожного семінарського заняття, висока активність роботи на семінарському занятті, засвоєння всього обсягу матеріалу, повні та обґрунтовані відповіді при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми теми, вміння мислити абстрактно і узагальнено, здатність публічно представити матеріал.
31-35	Систематичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність пропусків занять без поважних причин, відпрацювання тем практичних занять, пропущених з поважної причини, виконання завдань до кожного семінарського заняття, висока активність роботи на семінарському занятті, засвоєння всього обсягу матеріалу, повні та обґрунтовані відповіді з несуттєвими помилками при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми теми, здатність публічно представити матеріал
26-30	Наявність пропущених лекцій та практичних занять, відпрацювання тем пропущених практичних занять, виконання завдань до кожного семінарського заняття, активна робота на практичних заняттях, засвоєння основних положень курсу, допущення декількох незначних помилок при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, здатність публічно представити матеріал.
21-25	Наявність пропущених лекцій та практичних занять, відпрацювання тем пропущених та практичних занять, епізодична відсутність виконання завдань, участь у роботі на практичних заняттях, засвоєння окремих положень матеріалу, неповні відповіді при виконанні завдань, складності при визначенні теоретичних питань, на які розраховані завдання, здатність публічно представити матеріал.
16-20	Несистематичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність на заняттях без поважних причин, наявність декількох невідпрацьованих тем пропущених практичних занять, епізодична відсутність виконаних завдань, участь у роботі на практичних заняттях, засвоєння окремих положень матеріалу тем змістовного розділу, неповні відповіді, допущення помилок при виконанні завдань, великі складності при визначенні теоретичних питань на які розраховані завдання, невпевнені навички публічного представлення матеріалу.
11-15	Епізодичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність на заняттях без поважної причини, наявність невідпрацьованих тем пропущених лекцій та практичних занять. епізодична відсутність виконаних завдань, пасивна робота на практичних заняттях (участь у роботі останніх лише за наявності стимулу з боку викладача), наявність певного уявлення щодо матеріалу тем змістовного розділу, неповні відповіді, допущення значної кількості помилок при виконання завдання, невміння визначити теоретичні питання, на які розраховано завдання, невпевнені навички публічного представлення матеріалу.
6-10	Систематичні пропуски лекцій та практичних занять без поважних причин, наявність невідпрацьованих тем пропущених лекцій та практичних занять. систематична відсутність виконаних завдань, пасивність у роботі на практичних заняттях, неповні, необґрунтовані відповіді, допущення істотних помилок при виконанні завдань, нездатність визначити теоретичні питання, на які розраховані

	завдання.
0-5	Систематичні пропуски лекцій та практичних занять без поважних причин, теми пропущених лекцій та практичних занять не відпрацьовані, систематична відсутність виконаних завдань, пасивність у роботі на практичних заняттях, відсутність знань, неповні, необґрунтовані відповіді, допущення істотних помилок при виконанні завдання. Нездатність визначити теоретичні питання, на які розраховані завдання, невміння публічно представити матеріал.

Схема нарахування балів за курсову роботу

Кількість балів	Критерії оцінювання
16-20	зміст курсової роботи відповідає темі і розкриває її повною мірою, структура роботи та її оформлення повністю відповідають встановленим вимогам;
11-15	– зміст курсової роботи відповідає темі і розкриває її значною мірою, структура роботи та її оформлення відповідають встановленим вимогам;
6-10	зміст курсової роботи відповідає темі, але розкриває її частково, структура роботи та її оформлення значною мірою відповідають встановленим вимогам;
0-5	зміст курсової роботи не відповідає темі і не розкриває її сутності, структура роботи та її оформлення не відповідають встановленим вимогам.

Здобувачі, знання яких оцінені мінімально необхідною для складання екзамену кількістю балів, не мають право на виконання додаткових завдань для підвищення отриманої кількості балів.

Здобувачі, які були відсутні на лекції чи практичному занятті, або отримали незадовільну оцінку, відпрацьовують пропущене заняття або незадовільну оцінку викладачу у дні його консультацій за графіком, затвердженим кафедрою.

Для відпрацювання здобувач зобов'язаний надати індивідуально виконане завдання за темою пропущеного заняття та продемонструвати належний рівень теоретичної підготовки за темою заняття, яке відпрацьовується.

Оцінювання знань та умінь здобувачів при підсумковому контролі здійснюється відповідно до наступних критеріїв:

Кількість балів	Критерії оцінювання
35-40	Здобувач цілком і всебічно розкрив усі питання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити.
29-34	Здобувач достатньо повно і всебічно розкрив усі питання, вільно оперує термінологією і поняттями, демонструє знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити.
18-28	Здобувач розкрив питання у загальних рисах, але спостерігаються деякі упущення при відповіді на питання, обґрунтування неточні. Не підтверджуються достатньо обґрунтованими доказами.
10-17	Здобувач розкрив питання у загальних рисах, розуміє їхню сутність, намагається робити висновки, але при цьому слабо орієнтується в джерелах, припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно.
0-9	Здобувач не в змозі дати відповідь на поставлені запитання, або відповідь не правильна, не розуміє суть питання. Не ознайомлений з джерелами. Не може зробити висновків.

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення екзамену. Загальна кількість балів за успішне виконання екзаменаційного завдання – 40. Час виконання – до 80 хвилин

Вміст екзаменаційного білета й оцінювання відповідей на екзамені:

Теоретичне питання – 20 балів

Діагностичне питання – 10 балів;

Творче питання – 10 балів

За бажанням (та за згодою викладача) здобувач має можливість обрати тестову форму екзаменаційного завдання (білет містить 20 тестових завдань, здобувач одержує 2 бали за кожну вірну відповідь)

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на екзамені здобувач на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

У разі настання / подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборобою відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти денної та заочної форм навчання надається можливість скласти екзамен в тестовій формі (білет містить 20 тестових завдань, здобувач одержує 2 бали за кожну вірну відповідь) дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі.

У разі настання / подовження дії **обставин непоборної сили** (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборобою відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти денної та заочної форм навчання надається можливість скласти **екзамен в тестовій формі** (білет містить 20 тестових завдань, здобувач одержує 2 бали за кожну вірну відповідь) **дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Політика європейської та євроатлантичної інтеграції», режим доступу: <https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=3863>

8. Схема нарахування балів

Поточне тестування та самостійна робота				Поточне тестування та самостійна робота				Індивідуальне завдання	Екзамен	Сума
Розділ 1				Розділ 2				20		
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		40	100
5	5	5	5	5	5	5	5			

T1, T2 ... T8 – теми розділів

Здобувач допускається до підсумкового семестрового контролю, якщо за результатами поточного контролю та виконання самостійної роботи він набрав не менше 30 балів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	

50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література:

1. Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» від 01 липня 2010 року №2411-VI / офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua / 08.06.2011. Заголовок з екрану.
2. Указ Президента України «Про затвердження Стратегії інтеграції України до Європейського Союзу» від 11 червня 1998 року №615/98 / офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua / 05.02.2010. Заголовок з екрану.
3. Постанова Верховної Ради України «Про Рекомендації парламентських слухань на тему: «Про стан і перспективи розвитку економічних відносин України з ЄС (зона вільної торгівлі) та Митним союзом» від 19 травня 2011 року №3400-VI / офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua / 15.06.2011. Заголовок з екрану.
4. Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання Секретаріату Кабінету Міністрів України» від 31 березня 2010 р. № 286 / офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua / 15.03.2011. Заголовок з екрану.
5. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної цільової програми інформування громадськості з питань європейської інтеграції України на 2008 – 2011 роки» від 2 липня 2008 р. № 594 / офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua / 15.05.2010. Заголовок з екрану.
6. Розпорядження КМУ «Про схвалення Концепції Державної програми інформування громадськості з питань європейської інтеграції України на 2008-2011 роки» від 25 липня 2007 р. № 569-р / офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua / 10.10.2010. Заголовок з екрану.
7. Координаційне бюро європейської та євроатлантичної інтеграції Секретаріату Кабінету Міністрів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://euroukraine.org.ua> / 08.03.2008. Заголовок з екрану.
8. Копенгагенські критерії членства в Європейському Союзі (інформаційно-аналітична довідка). / офіційний сайт Міністерства закордонних справ України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mfa.gov.ua> / 10.03.2010. Заголовок з екрану.
9. Основні елементи договору про реформу ЄС. / офіційний сайт Міністерства закордонних справ України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mfa.gov.ua> / 10.03.2011. Заголовок з екрану.
10. Матюшенко І. Ю. Євроінтеграція України в системі міжнародної економічної інтеграції : навч. посібн. / І. Ю. Матюшенко, С. В. Беренда, В. В. Резніков. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 504 с.
11. Беренда С. В. Еволюція економічної інтеграції в країнах Європи : монографія [Текст] / С. В. Беренда. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012. – 168 с.
12. Казімір Р. Історія Європейської Інтеграції : Від декларації Шумана до розширення на Схід / Роберт Казімір; пер. з англ. Ігор Андрейко, Андрій Максимук. – Перемишль: Парламент Молоді, 2003. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.youth.crimeastar.net/.../index5.html>.
13. Monnet J. A ferment of change [Текст] / J. Monnet // Journal of Common Market Studies Vol. 1: 1963, pp. 204–211.

14. Mitrany D. The functional theory of politics/ David Mitrany [Текст] / Published on behalf of London School of Economics & Political Science [by] M. Robertson, 1975. – 294 p.
15. Фонтейн П. Європа у 12 уроках : пер. з фр. [Текст] / Паскаль Фонтейн. – К. : Компанія ЛІК, 2005. – 56 с.
16. Pelkmans J. European integration : Methods and economic analysis [Текст] / Pelkmans Jaques. – Third edition. – Edinburgh Gate : Pearson Education Limited, 2006. – 480 p.
17. Європейський Союз : словник-довідник [Текст] / [ред.-упоряд. М. Марченко]. – К. : К.І.С., 2006. – 140 с.
18. Towards the Enlarged Union : Strategy Paper and Report of the European Commission on the progress towards accession by each of the candidate countries [Текст] / Commission of the European communities. – Brussels, 2002. – 105 p.
19. Babetskaia-Kukharchuk O. A. Does accession process overlap with transition Process: the role of the *acquis communautaire* in the institutional development of transition countries [Текст] / Babetskaia-Kukharchuk O. A. – М. : State University, Higher School of Economics, 2005. – 24 p. – (Working paper WP2/2005/01).
20. Грущинська Н. М. Теоретичні основи європейської економічної інтеграції України : монографія [Текст] / Н. М. Грущинська. – К. : Видавець Корбуш, 2008. – 232 с.
21. Основні елементи Договору про реформу ЄС [Електронний ресурс] // Міністерство закордонних справ України : офіц. сайт. – Режим доступу : <http://www.mfa.gov.ua/mfa/ua/publication/content/19082.htm>
22. Переформатування європейської інтеграції: можливості і ризики для асоціації Україна-ЄС / В.Сіденко (керівник проекту) та ін. – Київ: Заповіт, 2018. – 214 с.
23. Резніков В. В. Формування комплексного підходу щодо вдосконалення державного регулювання механізму міжнародної інтеграції України : монографія [Текст] / В. В. Резніков. – Х. : Екограф, 2011. – 168 с.
24. Горюнова Є. О. Євроінтеграція : навч. посіб. [Текст] / Є. О. Горюнова. – К. : Академвидав, 2013. – 224 с.
25. Battle for seats: which countries will have to give up MEPs in 2014? [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.europarl.europa.eu/news/en/news-room/content/20130214STO05853/html/Battle-for-seats-which-countries-will-have-to-give-up-MEPs-in-2014>
26. Волес В., Волес Г. Творення політики в Європейському Союзі [Текст] / В. Волес, Г. Волес // Пер. з англ. Р. Ткачук. – К. : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2004. – 871 с.
27. Повідомлення Європейської Комісії. «Європа 2020». Стратегія для розумного, сталого та всеохоплюючого зростання [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minjust.gov.ua/file/31493>
28. Клинова-Дацюк Г. Д. Україна та інтеграційні процеси в сучасній Європі : навч. посіб. [Текст] / Г. Д. Клинова-Дацюк. – Рівне : НУВГП, 2012. – 189 с.
29. Мусис Н. Все про спільні політики Європейського Союзу [Текст] / Н. Мусис // Пер. з англ. – К. : К. І.С., 2005. – 466 с.
30. Рамкова програма ЄС з досліджень та інновацій «Горизонт 2020» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ceasc-bw.com/products/gorizont-2020/>
31. Пріоритети програми Горизонт 2020 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.fp7-ncp.kiev.ua/assets/Horizont_2020/HORIZON2020priorities.pdf
32. Біла книга Європейської Комісії – Транспорт. План розвитку Єдиного європейського транспортного простору – На шляху до конкурентоспроможності та ресурсоефективності транспортної системи [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.transport-ukraine.eu/sites/default/files/white_book_transport_2050_ukr_0.pdf
33. Основні пріоритети Спільної аграрної політики (САП) країн ЄС [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.amdi.org.ua/uk/home/amdi-news/21-news/300-the-main-priorities-of-the-common-agricultural-policy-cap-of-the-eu.html>

34. Іщук С. І. Регіональна економіка: Теорія. Методи. Практика: підручник [Текст] / С. І. Іщук, О. В. Гладкий – К. : Знання, 2013. – 447 с.
35. Європейський Союз : Консолідовані договори [Текст]. – К. : Port-Royal, 1999. – 207 с.
36. Рудік О. М. Вироблення політики та ухвалення рішень в ЄС / EU Policymaking and Decision-making : навч. посіб. [Текст] / О. М. Рудік ; за заг. ред. М. Бойцуна, Я. Мудрого. – К. : Міленіум, 2009. – 278 с.
37. Правова та інституційна основи Європейського Союзу : підруч. [Текст] / А. І. Грицяк, В. В. Говоруха, В. Ю. Стрельцов. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2009. – 620 с.
38. Regions and local development. European Commission – 2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ec.europa.eu/policies>
39. Федонюк С. В. Європейська інтеграція : навч. посіб. [Текст] / С. В. Федонюк – Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2011. – 760 с.
40. Сергеева Н. Стратегія–2020. Торопись не спеши / Н. Сергеева [Електронний ресурс]. – ИноСМИ.ru, 2010. – Режим доступу: <http://inosmi.ru/europe>
41. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://znc.com.ua/ukr/publ/book/book-mikula-2003/book-mikula-2003-p042-055.pdf>
42. Practical Guide to Cross-border Cooperation. European Commission. Third Edition [Текст]. – 2000. – 216 p.
43. Pierret. G. The original role of the CPMR in the birth of the AER//Regions of Europe [Текст]. – 1995. – №10. – Р. 8.
44. Pujol, J. Ten years since the founding of the Assembly of European Regions//Regions of Europe [Текст]. – 1995. – № 10. – Р. 2.
45. Студенников І. Міжрегіональне співробітництво як чинник процесу європейської інтеграції та інструмент регіонального розвитку // Регіональна політика в країнах Європи: Уроки для України. За ред. С. Максименка [Текст]. – К. : Логос, 2000. – с. 98–137.
46. Основы Европейской хартии местного самоуправления. Методическое пособие / Европейская сеть учебных заведений по подготовке кадров для местных и региональных властей [Текст]. – М., 1999.
47. Марченко М. Н., Дерябіна Е.М. Право європейського союзу. Питання історії і теорії [Текст], 2010.
48. European Council of Edinburgh, 11-12 December 1992. Presidency Conclusions. Annex 1. Agency Europe. Special Edition. 5787 BIS. 13/14 December 1992.
49. Посібник з транскордонного співробітництва [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.eu.prostir.ua/data?t=1&q=453>
50. Євроглосарій [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://europa.dovidka.com.ua/s.html>
51. Communication from the commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee of the Regions A Budget for Europe 2020 – Part II : Policy fiches [Електронний ресурс]. – 2011. – Режим доступу: <http://ec.europa.eu>
52. Сергеева Н. Европа 2020 / Н. Сергеева [Електронний ресурс]. – ИноСМИ.ru, 2011. – Режим доступу: <http://inosmi.ru/europe>
53. Токарчук О. В. Соціально-економічна сутність поняття «регіон» [Текст] / О. В. Токарчук: тези III Междунар. науч.- практ. конф., 3-15 березня 2007 р. – Днепропетровск: Наука и образование, 2011. – С. 3–5.
54. Малиновський В. Концептуалізація поняття «регіон» [Текст] / В. Малиновський // Схід. – 2013. – № 8(21). – С. 19–32.
50. Cohesion Policy 2014 – 2020 [Електронний ресурс]. – Regional Policy – Info regio, 2014. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/regional_policy
56. Landabaso M. Learning regions in Europe: theory and practice / М. Landabaso [Електронний ресурс]. – London: University of London, 2014 – Режим доступу: <http://www.deu.edu.tr>
57. Financial Instruments of Cohesion Policy 2014–2020 [Електронний ресурс]. – Regional Policy – Info regio, 2014. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/regional_policy

58. Wider Europe – Neighbourhood: A New Framework for Relations with our Eastern and Southern Neighbours http://ec.europa.eu/world/enp/pdf/com03_104_en.pdf
59. Доклад Комиссии. Внедрение нового механизма установления добрососедских отношений. <http://rncs.leontief.ru/rus/PDF/R-Com.pdf>.
60. Европейские страны постсоветского пространства в контексте отношений РФ - ЕС <http://www.ieras.ru/news12.htm>
61. Селиванова И. Ф. Восточное направление политики соседства ЕС// Россия и мир в XXI веке, 2008, № 2.
62. Представництво ЄС в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/key_eu_policies/regions/index_uk.htm
63. ЕС и восточные соседи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.enpi-info.eu/maineast.php?id=606&id_type=2&lang_id=471
64. Інструмент європейського сусідства і партнерства — нові можливості для України / Під ред. Н. Андрусевич — Львів, 2008.
65. Communication from the Commission to the European Parliament and the Council «Eastern Partnership» / European Commission [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/external_relations/eastern.docs/com08_823_en.pdf.
66. Сидорук Т. В. П'ять років східного партнерства ЄС: результати та перспективи // Стратегічні пріоритети, №1 (30), 2014 р.
67. Индекс европейской интеграции стран Восточного Партнерства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.eap-index.eu/sites/default/files/EaP20Index20201320-20Ukrainian20leaflet.pdf>
68. European Integration Index 2013 for Eastern Partnership Countries [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eu.prostir.ua/library/259134.html>
69. Neighbourhood Info Centre [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.enpi-info.eu/files/publications/ENI20Leaflet_RU.pdf
70. Програма для транскордонної співпраці [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ro-ua-md.net/uk/>

Додаткова література:

1. Положення угоди про асоціацію між Україною та ЄС щодо зони вільної торгівлі [Електронний ресурс]: – Режим доступу : http://www.kyiv-obl.gov.ua/polozhennja_ugodi_pro_asotsiatsiju_mizh_ukrajinoju_ta_jes_schodo_zoni_vilnoji_torgivli.
2. Оцінка можливостей розширення і заміщення ринків збуту для продукції підприємств реального сектору України : монографія [Текст] / за заг. ред. проф. М. О. Кизима, проф. І. Ю. Матюшенко. – Х. : ВД «ІНЖЕК», 2014. – 280 с.
3. Международная стандартная торговая классификация. Департамент по экономическим и социальным вопросам. Статистический отдел. Статистические документы, Серия М, No. 34 / Rev. 4. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://unstats.un.org/unsd/publication/SeriesM/SeriesM_34rev4r.pdf.
4. Звіт Робочої групи з питань вступу України до Світової організації торгівлі. WT/ACC/UKR152. – 25.01.2008 (08–0399). – С.374 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=32172>.
5. Саліхова О. Б. Високотехнологічні виробництва: від методології оцінки до піднесення в Україні: монографія / О. Б. Саліхова ; НАН України, Ін-т екон. та прогнозув. – К., 2012. – 624с.
6. Оцінка наслідків членства України у Світовій організації торгівлі : монографія [Текст] / за заг. ред. проф. М. О. Кизима, проф. І. Ю. Матюшенко. – Х. : ВД «ІНЖЕК», 2014. – 212 с.
7. Кизим М. О. Промислова політика та кластеризація економіки України : монографія [Текст] / М. О. Кизим. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2011. – 304 с.
8. Технологічний імператив стратегії соціально-економічного розвитку України : монографія [Текст] / за ред. Л. І. Федулової ; НАН України ; Ін-т екон. та прогнозув. – К., 2011. – 656 с.

9. Матюшенко І. Ю. Інвестування (в контексті міжнародної інтеграції України) : навч. посібн. [Текст] / І. Ю. Матюшенко. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. – 396 с.
10. Європейська енергетична хартія від 17.12.1991 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://www.pavlodar.com/zakon/?dok=01214>.
11. Договір до Енергетичної Хартії та Заключний акт до неї [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_056.
12. Заключний документ Гаазької конференції з Європейської енергетичної хартії [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_061.
13. Про ратифікацію Договору до Енергетичної Хартії та Протоколу до Енергетичної Хартії з питань енергетичної ефективності і суміжних екологічних аспектів : Закон України 06.02.1998 № 89/98-вр [Електронний ресурс]. – Режим доступу : zakon.rada.gov.ua/laws/show/89/98-вр
14. Угода про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/998_012
15. Торговля енергетическими ресурсами. Правила ВТО, применимые по Договору к Энергетической хартии [Електронний ресурс]. – Режим доступу : Режим доступу http://escosys.narod.ru/2006_1/art110.pdf

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. <http://comeuroint.rada.gov.ua/> - Комітет Верховної Ради України з питань інтеграції з ЄС
2. https://www.facebook.com/UA.EU.NATO/?__tn__=kC-R&eid=ARBqBBsxTnAr0VR_gz2k-THIGj_Dt-TH6J5JVEEqMPRvQKmv39abu7-1u3zSZ-C8WHQ8ycTcrchHbxq&hc_ref=ARQwge65k6rI4zJi6sE2_3eEv9zgmUsKNyGgmXOL-kRObTNKfqORsmIKUVMiAGpOJu4&fref=nf – Офіс Віце прем'єрки з питань європейської та євроатлантичної інтеграції
3. https://www.facebook.com/goeei.ua/?__tn__=kCH-R&eid=ARDnX1-v8IHVgM3FjVJVFurxUaqnxA44-i4HaazTF4KDQdhssL4h-2P64TZuLoUiipYEwrXpFAWhqeYR&hc_ref=ARQqkRS85IHP19jMwxtcqtKLw2GCenZCLUmU6pH7UA4QKigBIVQfscZmri36L433wNM&fref=nf – Урядовий офіс координації європейської та євроатлантичної інтеграції
4. <http://eu-ua.org/novyny/> - Євроінтеграційний портал України
5. <https://mail.google.com/mail/u/0/#inbox/FMfcgxwJXpLHxnxgkVzfQTMtJvDbvqzq> - Євроінтеграційний дайджест
6. <http://siteresources.worldbank.org/INTWDR2005/Resources/>
7. www.index.heritage.org
8. www.agroconf.org – сайт Української аграрної конфедерації
9. www.apk-inform.com - сайт АПК-Інформ
10. www.bank.gov.ua - офіційний сайт НБУ
11. www.business.ua – сайт газети «Бізнес»
12. www.businesspress.ru – сайт «Ділова преса»
13. www.customs.gov.ua - офіційний сайт Державної митної служби України
14. www.dengi-info.com – сайт інформаційно-аналітичної газети «Деньги»
15. www.finansmag.ru - сайт журналу «Фінанс.»
16. www.kommersant.ru - сайт газети «Коммерсант»
17. www.me.kmu.gov.ua – офіційний сайт Міністерства економіки України
18. www.mfa.gov.ua – офіційний сайт МЗС України
19. www.minfin.gov.ua - офіційний сайт Міністерства фінансів України
20. www.rada.gov.ua – офіційний сайт ВР України
21. www.ugmk.info/ - бізнес-портал реального сектору економіки

22. www.ukrstat.gov.ua – офіційний сайт Державного комітету статистики України
23. www.worldbank.org – офіційний сайт Світового банку
24. www.wto.in.ua – сайт Україна й СОТ
25. www.wto.org – офіційний сайт СОТ
26. Матюшенко І.Ю. Дистанційний курс «Політика європейської та євроатлантичної інтеграції» [Електронний ресурс] –Режим доступу:
<https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=3863>.

11. Особливості навчання за денною формою в умовах продовження дії обставин непереборної сили (в тому числі запровадження карантинних обмежень через пандемію)

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

- дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття;
- дистанційно на платформі Moodle <https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=3863> проводяться практичні, індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи;
- аудиторно (за затвердженим розкладом занять) проводяться 10% практичних та практичних занять у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборобою відвідування ЗВО здобувачам денної форми навчання надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) скласти **екзамен в тестовій формі дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Політика європейської та євроатлантичної інтеграції», режим доступу:
<https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=3863>.